

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระ
บรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๓ ของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕

“คณะรัฐมนตรีจะอนุมัติให้แต่งตั้งข้าราชการ ซึ่งสังกัดกระทรวงทบวงกรมหนึ่งไปดำรงตำแหน่งของอีกกระทรวงทบวงกรมหนึ่ง โดยให้รับเงินเดือนจากกระทรวงทบวงกรมเดิมก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ข้าราชการดังกล่าวมีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงทบวงกรม ซึ่งตนมาดำรงตำแหน่งนั้นทุกประการ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

“มาตรา ๖ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

- (๑) สำนักคณะรัฐมนตรี
- (๒) กระทรวงหรือทบวง
- (๓) กรมหรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทนตามลำดับ

“มาตรา ๘ สำนักคณะรัฐมนตรีมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำบังคับบัญชารับผิดชอบ และจะให้มีรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีสั่งราชการ เป็นผู้ช่วยสั่งราชการแทนก็ได้

การสั่งราชการของรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีสั่งราชการ ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรีจะได้มอบหมาย

เมื่อนายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

ฉบับพิเศษ หน้า ๔

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

อำนาจในการสั่ง หรือการอนุญาต หรือการให้อนุมัติที่นายก
รัฐมนตรีจะพึงปฏิบัติราชการตามกฎหมายใด ๆ ถ้ากฎหมายว่า
ด้วยการนั้นมิได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น
จะมอบให้รัฐมนตรีว่าการทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง รัฐ
มนตรีว่าการทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร อธิบดีกรม
สารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรืออธิบดีกรมสารบรรณ
คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารทำการแทนในนามนายกรัฐมนตรีก็ได้
และถ้าเป็นเรื่องของกรมใด หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบ
กรมใด จะมอบให้อธิบดีกรมนั้น ๆ หรือหัวหน้าทบวงการเมือง
ที่มีฐานะเทียบกรมนั้น ๆ แล้วแต่กรณี ทำการแทนในนาม
นายกรัฐมนตรีก็ได้ แต่การมอบอำนาจเช่นว่านี้ให้ตราเป็น
พระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๘ ให้จัดระเบียบราชการสำนักคณะรัฐมนตรี โดย
มีสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีสังกัดสำนักคณะรัฐมนตรี
โดยตรง และให้แยกสำนักคณะรัฐมนตรีออกเป็นสองทบวง
ดังต่อไปนี้

- (๑) ทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
- (๒) ทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๓๐ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

มาตรา ๑๐ ทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง นอกจากจะมีรัฐมนตรีว่าการทบวง ซึ่งมีหน้าที่ช่วยนายกรัฐมนตรีปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบในราชการของทบวงนั้นแล้ว ให้มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองทำหน้าที่ปลัดทบวง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการประจำของทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองรองจากนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการสำนักคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีสั่งราชการสำนักคณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง และรับผิดชอบควบคุมราชการประจำในทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงของทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ถ้าทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองมีราชการประจำมาก จะให้มีรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรือมีทั้งรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง และผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ฉบับพิเศษ หน้า ๖

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๗๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

ฝ่ายการเมืองก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง และให้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ในกรณีที่รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง การส่งราชการของรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองจะได้มอบหมาย

เมื่อเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง หรือเมื่อไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกรัฐมนตรีสั่งอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีในสำนักคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน

ฉบับพิเศษ หน้า ๗

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

กรมสารบรรณ คณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองแบ่งราชการเป็นส่วนต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกอง หรือแผนก ก็ได้แล้วแต่ปริมาณ และคุณภาพของราชการส่วนนั้น โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานในหน้าที่”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕

“ มาตรา ๑๐ ทวิ ทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารนอกจากจะมีรัฐมนตรีว่าการทบวงซึ่งมีหน้าที่ช่วยนายกรัฐมนตรีปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบในราชการของทบวงนั้นแล้ว ให้มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ปลัดทบวง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการประจำของทบวง คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร รองนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการสำนักคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีสั่งราชการสำนักคณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร และรับผิดชอบควบคุมราชการประจำในทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

กรมสารบรรณ คณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารทำหน้าที่สำนักงาน ปลัดทบวงของทบวงคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

ให้เลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหารดำรงตำแหน่งอธิบดี
กรมสารบรรณคณะกรรมการฝ่ายบริหาร

ถ้าทบวงคณะกรรมการฝ่ายบริหารมีราชการประจำมาก จะ
ให้มีรองเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหาร หรือผู้ช่วยเลขาธิการ
คณะกรรมการฝ่ายบริหาร หรือมีทั้งรองเลขาธิการคณะกรรมการ
ฝ่ายบริหาร และผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหารก็ได้
ในกรณีเช่นว่านี้ให้รองเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหารดำรง
ตำแหน่งรองอธิบดีกรมสารบรรณคณะกรรมการฝ่ายบริหาร และ
ให้ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหารดำรงตำแหน่งผู้ช่วย
อธิบดีกรมสารบรรณคณะกรรมการฝ่ายบริหาร

ในกรณีที่มิใช่รองเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหาร หรือ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหาร การส่งราชการของ
รองเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหาร หรือผู้ช่วยเลขาธิการ
คณะกรรมการฝ่ายบริหาร ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการคณะ
กรรมการฝ่ายบริหารจะได้มอบหมาย

เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหารไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ ให้รองเลขาธิการคณะกรรมการฝ่ายบริหารหรือผู้ช่วย

ฉบับพิเศษ หน้า ๘

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษา
ราชการแทน ถ้าไม่มีรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร
หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร หรือมีแต่ไม่
อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกรัฐมนตรีตั้งอธิบดีหรือผู้ดำรง
ตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี ในสำนักคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รักษา
ราชการแทน

ราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของสำนักคณะรัฐมนตรีซึ่งมีได้
แยกไปให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ ให้เป็น
หน้าที่ของกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารแบ่งราชการเป็น
ส่วนต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกอง หรือแผนก ก็ได้แล้วแต่ปริมาณและ
คุณภาพของราชการส่วนนั้น โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้
ปกครองบังคับบัญชาราชการและรับผิดชอบงานในหน้าที่ ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕ และให้
ใช้ความต่อไปนี้แทน

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๐

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

“ มาตรา ๑๔ ให้นำมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับแก่กรม หรือทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบกรมในสำนักคณะรัฐมนตรีโดยอนุโลม ”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕

“ มาตรา ๒๔ ทวิ ราชการของกระทรวง ทบวง กรมใด มีเหตุพิเศษ จะตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งแยกออกเป็นส่วน เพื่อให้ผู้อำนวยการส่วน หรือข้าราชการดำรงตำแหน่งอื่นซึ่งเทียบเท่าอธิบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาราชการของ กองบางกอง และรับผิดชอบในหน้าที่ราชการของกองนั้น ๆ รองจากอธิบดีก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้อำนวยการส่วน หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีดังกล่าวมีอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับอธิบดี แต่ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมการใช้อำนาจ และหน้าที่ของผู้อำนวยการส่วน หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีดังกล่าวได้ ”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๘๕

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๑

เล่ม ๑๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

“ มาตรา ๓๑ ทวิ กระทรวงทบวงกรมใดมีเหตุพิเศษจะแบ่งท้องที่ออกเป็นเขต เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการประจำเขตแล้วแต่จะเรียกชื่อ ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการภาคในการปฏิบัติและควบคุมราชการในเขต อันเป็นหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมนั้นก็ได้ ”

หัวหน้าส่วนราชการประจำเขตมีอำนาจหน้าที่ตรวจตรา ชี้แจง แสดงความเห็น สั่ง แนะนำ และปฏิบัติราชการตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของกระทรวงทบวง กรม ซึ่งตนสังกัด และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวงทบวงกรมนั้นในเขตนั้น ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากราชการในด้านนักนายกรัฐมนตรีมีปริมาณเพิ่มขึ้น ทั้งเป็นงานที่มีคุณภาพสูง สมควรจะได้ปรับปรุงส่วนราชการของด้านนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะได้เรียกชื่อใหม่ว่า ด้านกษัตริย์รัฐมนตรี โดยแยกออก

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๒

เล่ม ๗๐ ตอนที่ ๘๑ ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๖

เป็นสองทบวง เพื่อให้แต่ละทบวงรับผิดชอบในราชการเป็นส่วนใด
และให้มีการประสานงานกันโดยใกล้ชิด

นอกจากนี้ยังสมควรปรับปรุงระเบียบราชการบริหารส่วนกลาง
และระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้รัดกุมยิ่งขึ้น ในการนี้จำเป็นต้อง
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.

๒๔๘๕ บางประการ